

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE.

Társadalmi és közgazdasági hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

<p>ELŐFIZETÉSI ÁR:</p> <p>Egész évre . . . . . 8 kor.</p> <p>Fél évre . . . . . 4 "</p> <p>Negyed évre . . . . . 2 "</p>	<p>Felelős szerkesztő:</p> <p>ifj. Imrik József.</p>	<p>Egyes szám ára 20 fillér.</p> <p>Nyilttér soronként 40 fill.</p> <p>Kéziratokat vissza nem adunk.</p>
--	--	--

Nemzeti Falanx.

A fenti cím egy leendő egyesületé. Az egyesület célja a nép szellemi és testi művelődésének előmozdítása, népies ismeretterjesztő előadások, népies dal, torna és céllövő versenyek tartásával, versenydíjakkal és kitüntetésekkel, végül a versenyek állandó és intézményszerű megalakítására ország-szerte hordozható játékszín megalapítása.

Igy a hevenyészve előadott program első pillanatra úgy látszik: mintha nem volna abban semmi jelentősebb cél s mintha valami főúri passzióknak furcsa vállalkozását nyújtaná az egyesület. Elmondjuk azonban apróra a *Nemzeti Falanx* célját s mi hisszük, hogy művelt olvasóinknak az eszme tetszeni fog, mert a nép testi és szellemi jólétét ezen egyesület fogja szolgálni.

Az egyesület kényszerítés nélkül olyan publikumot fog vonzani előadásaira, a hol szórakoztatásával nagy tömegek verődnek össze és a mely előadásokon a nemzeti történet megka-

pőbb részleteit a nép lelki világának megfelelően, látványosan mutatják be. A magyar nemzetnek történetében szinte maguktól jelentkeznek a dicső napok. A nép mindegyiket ismeri, mindegyike él a lelkében, mindegyikhez alkalmaz egy-egy szép legendát, magát pedig a törökverő ősokeket, a labancokat annyiszor megriaszító kurucokat, a történelmi alakok lelki világát, a kortörténelmi művészi eseményeket, magát a kort, mely oly nemzeti hősokeket szült, csak szórványosan és hibásan ismeri. Akár Szent Istvánt az államalkotót, akár IV. Bélát, akár Nagy Lajost, Hollós Mátyást, Hunyady Jánost, Rákóczy Ferenczet, Mária Teréziát tárjuk a nép elé: itt-ott találunk a nép ismeretében is becses adatokat, melyeket az iskola nyújtott, a mit azonban lemosott az élet szövevénye, a mit lekoptattak az idők percei s a mi megmaradt, az nagyon kevés, vagy hibás.

Pedig a népet a történelem érdekli. Óra számra elbeszél egy-egy agastyán Kossuth Lajosról lángoló-lelkesedéssel, Mátyás királyról valahányszor szó esik, most is leborulnak igazsága előtt, mert

a legenda terjedt, nem kopott, sőt a népfantázia még toldott hozzá, sokszor tévesen, de mindig szeretetből.

Ki tagadhatná, hogy a történelem látványos bemutatása, mily óriási léptekkel mozdítaná elő a nép műveltségét. A látványos bemutatás, a vetített képekben mozgó történelmi ősoke megelevenedett arca odavonzaná az öreget, ifjút, fiút, leányt, házról-házra járva a beszéd, terjedne, mint az égen felbukkanó csillagok egymásután. Hány embert tartaná vissza a korcsmától az ilyen előadások! Még évek múltán is megelevenednék előttük a kép, pláne: ha a nép nyelvén, a nép szeretetével lesznek azok írva. A nép szeretete nagy a történelem iránt, egy-egy történelmi ősnek képét berámáztatja s ott függ Krisztus urunkkal egy sorban.

Az egyesület nemcsak történelmi, hanem irodalomtörténelmi dolgokat is előadna. A népet Petőfi élete, Arany János szelid lelke, Vörösmarty mély hazaszeretete, Csokonai zamatos polgári felfogása stb. érdekelné fogja nagyon. Szinte látjuk az altöldi magyart, midőn kigyul az arca a kuruc-

T Á R G A.

Késő este künn sétálok.

Késő este künn sétálok:
Itt is, ott is vidám párok,
Enyelegve, mosolyogva
Mendegélnek karon fogva.

Nézem őket, nézem, nézem,
Könnyezve egy bus emléken,
Mely egy áldott, százszor áldott
Sirhalomról felém szálldos.

Csak én vagyok, csak én magam
Ily elhagyott, boldogtalan!
Mások, szépen haza menve,
Párjaikkal pihennek le.

Lepihennek szép csendesen,
Szép csendesen, szerelmesen,
S míg a szívök összedobog,
Nem is sejtik: be' boldogok!

Jakab Ödön.

É l e t,

Hogy el tud a ragyogó ég
Egyszerre borulni!
Honnan ma jó élet, erő:
Holnap erőt, éltet verő
Tűz-, jégnek kell hullni.

Hogy el tud a boldogságunk
Egyszerre óh, mulni!
Ma mégy hangos vigalomba,
Holnap néma sirhalomra
Kell sirva borulni. . . .

Lampérth Géza.

Gyermekvédelem anyagi áldozatok nélkül.

A múlt: az apáé. A jövő már a gyermeké. Az a jövő, melytől az ország istápolását várjuk. Nem hiába mondják az ország fiatalságát az ország oszlopának: rajtuk van minden lelkesedésünk, bennük van minden reménységünk. És méltán. Annyi pesszimizmussal nézik az ország állapotját, hogy kell jönni a megváltásnak is, hiszen nyakig vagyunk a bajban.

Reményeinket azonban nem szabad szétmálló homokra építeni. Vizsgáljuk meg, hogy az az alapzat, melyre az a sok remény épül, kibírja-e a vihart, szembe tud-e nézni a terheivel. Vajjon, ha a közmondás: „lesz még az rosszabbul is” — beválik axiomának, itt-ott kimondják hitnek, van-e olyan erős az ország ifjusága, hogy kibírja azt a sok veszélyt, mely annyira rajostul lepi meg a társadalmat.

Kívül az ablakot kopogtatja a hó. Az ereszt alatt lelógó jégcsapok tetszhetnek a költőnek: de nekem a szegényes házakban nyomorgó családokon megdöbben a szívem. Összefacsarodik a szívünk, ha arra gondo-

H I R E K.

kor költészetén, szinte hallani véljük a dunántúli nép szive dobbanását, mikor Kisfaludy Sándor és Szigligeti Ede dolgait olvassák, szinte a beszédét halljuk a székelynek, mikor a székely románcok és balladák gyöngysorait patogatja a fölolvadó. Az írók arcképe, annak a kornak emberei, kik az ősökkel éltek, ha majd fölvonulnak a nép előtt, a nép látni, érdeklődni fog; tanul erkölcsöt, megismeri a kor ruházatát, izlését, erényét, szokását. Mindez mily mélyen fog belényulni a nép-életbe! Ez maga nagyobb kulturforrás, mint a könyv, a mely még mindég nem találta meg útját a nép szívéhez. Az egyesület geographiai ismereteket, hazánk festői tájait is bemutatja a népnek. Szinte beszél ez a sor. Nem is szükség azt bővebben kifejteni, mit jelent ez a program. Mit jelent akkor, ha az egyesület érteni fog a kivitel módjához.

Pedig érteni fog. *Bognár* Mátyás dr. az egyesület tervezője, az egyesületet úgy tervezi, hogy időnkint más és más vidéken tervez előadásokat, nagyarányu hordozható, erős vászon-szerkezetű játékszínt építtetnek, mely 4—5 ezer nézőt befogadhat. Az egyesület rendezni fog népies tornászó, népies futó, magyar jellegű labdázó, dárdatető, lovashajvivó esetleg céllövő versenyeket, melyeket díjakkal és kitüntetésekkel fog előmozdítani. E mellett lesznek dalárda és zenekari versenyek, hangversenyek, megint csak díjakkal és kitüntetésekkel.

Igy tervezi ezt az egyesület. Most persze elég rossz idők járnak és az országgyűlés nem igen foglalkozik a financiális kérdésekkel. Az nem baj, ha egyelőre a terv csak terv marad, a baj csak az volna, ha végkép kialudna.

Mi a tervet nagy jelentőségűnek tartjuk, méltó arra, hogy mindenütt érdeklődést keltsen.

Személyi hírek. Lapunk szerkesztője Abbaziából — hova *Hegedűs* Kálmán dr. takarékpénztári vezérigazgató látogatására két hét előtt elutazott, — folyó hó 9-én este visszaérkezett Jászapátira és ismét átvette a lap szerkesztését. — *Löwy* Emil takarékpénztári igazgató, aki folyó hó 4-én utazott el Abbaziába, ugyancsak március 9-én este onnan visszaérkezett.

Kinevezés. *Novák* István csendőrmestert, jászapáti őr- és ideiglenes járási parancsnokot a nagyméltóságú honvédelmi miniszter ur folyó hó 1-én véglegesen járási őrparancsnokká kinevezte.

Halálozás. *Kovács* Lajos helybeli előkelő iparos fiatal felesége, *Vágó* Terézia, f. hó 10-én délelőtt 10 órakor 23 éves korában elhunyt. A kérielhetetlen sors e végzetes nagy csapása mély gyászba borította a megboldogult férjét, aki az utóbbi hetekben két kis gyermekét is egymásután vesztette el. A haláleset híre a községben általános részvétet keltett.

Március 15. A magyar szabadság évfordulójának méltó megünneplésére járásunk csaknem valamennyi községében készülnek. *Jászapátin*, mint halljuk, társasvacsorával ünneplik meg a nagy napot. *Jászkiséren* az ottani 48-as körben emlékbeszéd, este fáklyásmenet, majd végül táncmulatság lesz. *Jászsalsószentgyörgyön* fáklyásmenet és társasvacsora. *Jászladányon* a legnagyobb szabású lesz az ünnep, melynek programja a következő: Reggel mise, utána a városháza előtt ünnepi beszéd, melyet *Nagy* Emil dr. országos képviselő tart. Ugyanott beszélnek még *Közel* József és *Erdélyi* Ágoston. Egy kis iskolás gyermek szaval. Végül a dalárda a „Szózat“-ot énekli.

A rendőrhatalóság mindenütt megengedte az ünnep megtartását, egyet-

értésben a kormányhatósággal, amely már előre arra az álláspontra helyezkedett, hogy március 15-én hazafias érzelmeinek nyilvánításában egyetlen polgárt, egyetlen testületet sem szabad megzavarni. Ez irányban utasítva is lettek az összes hatóságok, akiknek tehát a rend fenntartásánál egyéb dolguk a nemzeti ünnepen nem is leend.

Járási mezőgazdasági bizottsági ülés volt Jászapátin, folyó hó 10-én délelőtt 10 órakor a szolgabírói hivatal helyiségeiben. Az ülésen, melyen *Rónay* Ferenc és *Antal* Sándor mezőgazdasági bizottsági tagok és *Vasszary* Gyula m. kir. állami járási állatorvos vettek részt, — *Cseh* József dr. főszolgabíró elnökölt. Egyetlen tárgy az apaállatvizsgálatok tervezete volt, amelyet beható tanácskozás után meg is állapítottak a járás minden községére nézve.

Tejszövetkezet Jászapátin. *Kis* M. János helybeli földbirtokos tej-fogyasztási szövetkezetet akar alakítani községünkben. E cél érdekében folyó hó 12-én, hétfőn délután fél 4 órakor a rk. népiskolában értekezletet tart, melyre ez uton is meghívja az érdeklődőket.

Cukorgyár Szolnokon. Lapokból olvassuk a hírt, hogy a tavaly leégett Hungária gőzmalom helyén új cukorgyár építését tervezik Szolnokon. Az új gyártelepet a Magyar Cukoripar Részvénytársaság építteti fel. E hírt még korainak tartjuk, mert a Hungária részvénytársulat a malomépítés kérdésében csak a f. hó 11-én tartandó közgyűlésen fog határozni.

Ki akar honvédelmet? A honvédelmi miniszter közhírré teszi, hogy az idén a huszárságtól a polgári használatba minden évben rendszeresen kiadatni szokott kincstári lovak iránti kérvényeket kivételosen május 15-ig kell beadni a honvédelmi minisztériumhoz, nem pedig, mint az azelőtti években, július 15-ig. Tehát, akik kincstári lovakat akarnak használatba venni, adják be kérvényüket május hó 15-ig a honvédelmi minisztériumba. Megjegyzendő azonban, hogy csakis oly egyének — hétközsik kivételével — kapnak lovat, akiknek anyagi viszonya teljes

lunk, hogy mikor odakünn süvit a szél, sok ember nem vesz meleg ételt magába, a fakó gyermekek egész tömegével fekszenek az ágyakon betegen. Itt is, amott is tizenként temetnek ifju embereket és a hazai temetők telnek, egyre telnek.

A míg a temetőben sírhelyet vés a csákány a fagyos rögben, apák-anyák azon siránkoznak, hogy ujszülött jött megint a házhoz.

Borzasztó lelki üresség és az emberi lélekben, itt-ott a hazában, már az *egy gyermekrendszeri* áhitozza. Szerencse, hogy a törvény még az anyahiánakra reá teszi a kezét rut bűnük napfényre kerültek.

Az is irgalmatlan csapása állami életünknek, hogy a hajók minden utazáskor megtelnek hazai kivándorlókkal. De azért a felületesség erősen hangoztatja, hogy a jövő biztosított, növünk erőben, fényben, hatalomban.

Nagyobb városok a megmondhatóinak, hogy még a reménységre jogosított gyermekekben is, mennyire pusztít a társadalmi élet ellenőrzésének hiánya. Ennél pongyolább, bűnösebb nemtörődömség, nincs egy hamar társadalmi életünk labirintjében.

Ki is fejtjük indokainkat. Meghozták a

törvényt, hogy Magyarországon a 15 éven aluli gyermekek korcsmázása tilos. Nincs rá statisztika, hogy hány gyermeket mentenek meg az abstinenciának, de nyitott szem kell hozzá, hogy az ember meglássa a papiros törvény lelketlen be nem tartását.

Város helyeken síheder gyerekek a bűn fertőjében elveszhetnek a nélkül, hogy törődne velük valaki. A korcsmárosok annak adnak, a ki fizet. Hogy honnan veszi a gyermek a pénzt, az az ő dolga. Egy bizonyos, hogy a gyermekek romlanak.

Budapesten egy-egy rendőri razzia alkalmával százával találunk notórius tolvajokat, a kik megdöbbentő pszichológiai tanulmányt nyújthatnak a kriminálistáknak és a pedagógusoknak. A tolvajlás, az erkölcsi rend megsértése, az elsatnyult test rémes látványa nem képezi a rendőri jelentés magvát, itt csak a szám, a név szerepel a társadalom nyilvánossága előtt, az eredmény, a következmény: az emberi süllyedés nem áll szemünk előtt.

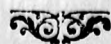
Talán azért, hogy ne lássuk? Talán azért, hogy éles sebet ütne rajtunk e látvány. De hiszen tisztelt társadalom, ez nem jól van így. Elő csak az okokkal és okozatokkal.

Lássuk őket. Nyissák fel vele a társadalom szemét, hogy mindenki lássa. Majd ha konganak a vészharangok, mindenki elmegy védgátat emelni a bős árnak. Így nem törődik vele senki. Vagy törődik?

Hát akkor miért engedik meg, hogy rossz hírű házakba bebocsátanak gyermeket is? Miért van egyes helyeken, hogy iskolák közelében korcsma s a melleit büntanya van? Szomorú állapot ez nagyon. Szinte vibrál a toll a kezemben, mikor azokra a bűnökre gondolok, melyeket a gyermekek elkövetnek. Az se egészség és az se szabadság helyes értelmezése, hogy faluhelyen már minden engedély nélkül korcsmákban rendezik a síheder gyermekek számára a farsangi mulatságokat. Arról meg ne is beszéljünk, hogy hány gyermek néz a kancsó fenekére.

Az volna a legnemesebb embervédelem, ha legalább azokat, kik ifjan, vidáman, egészségben növekednek, megóvnánk; őket ép testtel és ép elmével adnánk át az életnek, mert meguszni az élet folyamát ugy is olyan nehéz lesz hova-tova, hogy bizony nagyon is erős emberek kelljenek hozzá.

K—

biztosítékot nyújt azok árért, kötelesek azonkívül a lovakat jó állapotban tartani és azokat minden évben az őszi fegyvergyakorlatra 35 napra beszoigáltatni oda, ahová a parancsnokság elrendeli. Öt ilyen gyakorlat leszoigáltatása után a ló az illető gazda tulajdonába megy át.

Elvi jelentőségű miniszteri határozat. Sokszor előfordul az életben, különösen vidéken, hogy kellemetlenség támad szomszéd és szomszéd között az egymás udvarára néző ablak miatt. Erre való tekintettel közöljük az alábbi miniszteri rendeletet: „Szomszéd telekre néző ablak befalazását a szomszéd csak abban az esetben követelheti, ha erre a tulajdonos jogát korlátozó szolgalmi joga van.” — Az erre vonatkozó kérelem a bíróság előtt érvényesítendő. A belügyminiszternek 8.074. 1906. sz. a. Somogy vármegye alispánjához intézett rendelete mondja ki ezt.

A nagypénteki társaság kolléje. Az elzúlótt, gondozás nélkül maradt árvagyermek megmentésére (vallási különbség nélkül) a nagypénteki társaság sorsjátékot rendez, melynek első nyeresége egy pazar, briliánsok serregétől csillogó kellék és egyéb drága női csecsebecse. Ez a pazar szép nagy értéket képviselő női ékesség ezidőszerint Lóv Sándor budapesti ékszerésznél, József kir. herceg kamarai szállítójánál, József-körut 81 szám alatt van kiállítva és állandóan nagy közönség gyönyörködik benne. Ezt a gyönyörű ékességet a társaság több vidéki városban is befogja mutatni. A társaság sorsjátékának huzása június 9-én okvetetlen megtartatik és 563 értékes nyeresémet sorsolnak ki. Kérjük az emberbarátokat, a jósziveket, de mindazokat, a kik egy értékes sorsolásban részt akarnak venni, hogy az egy koronás sorsjegyet minél előbb rendeljék meg a társaság irodájában: Budapest Ferencz-körut 36 szám alatt.

Színészet Jászberényben. Tóváry Antal jól szervezett társulata, amely azóta, hogy tőlünk bucsut vett, Czepléden, Szolnokon, Karcagon és Mezötúron szolgálta a magyar művészet ügyét, folyó hó első napjaiban Jászberénybe érkezett s e hó végéig ott játszik. A társulat előadásai eddig nagyon tetszettek

a közönségnek s így remélhető, hogy a jászberényi tavaszi szini-szezon eredményével ugy a társulat, mint a közönség is kölcsönösen meg lesznek elégedve.

HIRDETÉSEK.

Igyunk Szántói savanyuvizet!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy a Szántói viz kizárólagos eladását a helyi piac részére megnyertem s e minden tekintetben kiváló savanyuvizet az alábbi rendkívül jutányos áron hozom forgalomba.

A Szántói természetes savanyu forrásviz különösen a gyomor rendetlen működésénél van javasolva, de mint élvezeti ital, borral is rendkívül kellemes üdítő hatású s hivatta van arra, hogy minden más savanyuvizet kiszorítson a forgalomból.

árak: $\frac{7}{10}$ literes üveg 30 fillér.
 $\frac{1}{3}$ „ „ 48 „

5 üveg vételénél üvegenként 2 fillér engedmény.

Az üres üvegek — a $\frac{7}{10}$ -es 6, az $\frac{1}{3}$ -es 8 fillérért vétetnek vissza.

Kiváló tisztelettel
Imrik József
fűszerkereskedő.

Igyunk Szántói savanyuvizet!

Egy ügyes

kifutó

azonnal felvevették. Bővebbet a kiadóhivatalban.

AKI

kertjét vagy földjét akarja bevetni,
az csak a világszerte ismert
és legkitünőbbnek bizonyult

Legjobb,
legfrissebb
és
csiraképes

Mauthner

féle

gazdasági és kerti magvakat
használjon.

A legolcsóbb áron kapható:

IMRIK JÓZSEF

fűszer-üzletében

Jászapáti.

↔ Ugyanott ↔

Kitünő savanyított káposzta
is kapható.

Kereskedelmi Bank és Takarékpénztár r. t. Szolnokon

Elfogad betéteket kamatoztatás végett könyvecskére és folyó számlára.

Leszámitol váltókat.

Kölcsönöket nyújt értékpapírokra, vagy kötelezvényekre. Lebonyolít minden, a bankszakmába vágó transactiot.

Engedélyez törlesztéses kölcsönöket 10—65 évi idő-tartamra előkelő összeköttetéseinnél fogva a legmellányosabb feltételek mellett.

Törlesztéses kölcsönök engedélyezéséhez telekkönyvi kivonat és kataszteri hirtokiv szükséges.

Értesítés.

Az általam képviselt Mezőgazdasági áru- és hitelforgalmi vállalat (Budapest, Váci-körút 61) keres a Jászságban kisebb és nagyobb birtokokat, esetleg egész uradalmakat azonnali megvételre vagy bérletre a legelőnyösebb feltételek mellett.

Bővebb felvilágosítást ad

Molnár József
Jászapáti. (főtér.)

HIRDETÉSEKET
jutányosan
felvesz
a kiadóhivatal.

Iszákosság nincs többé!

Kivánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szobeszedé a tartózkodásról, mert csodahatása ellenszenvenessé teszi az iszákosnak a szeszes italt. A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí, mi okozta javulását.

A COZA a családok ezreit békítet ki ismét, sok, sok ezer férfit a szegény és becsületlenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatalembert a jó utra és a szencséjéhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják egy próba adagot és egy köszönő irással telt könyvet díj és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Készségünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

Ingyen próba 414 sz.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje mégma az intézetnek (Levelek 25 f, levelezőlapok 10 fillérre bérmentesítendőek.)

Coza Institute
(Dept. 414),
62, Chancery Lane,
London. Anglia.

Menyaszonyi, vőfélyi és mindenfele alkalmai

csokrok és koszorúk

jutányos áron, előre megrendelhetők.

Naponta friss virágok kaphatók

Berger Mihály

bazár-üzletében.

Ültetésre a legfinomabb faj gyümölcsfák

kaphatók nagy választékban.

Oriási földi-eper plánta

száza 3 korona.

K a p h a t ó k :

KIENTZL NÁNDOR műkertésznél
Jászapáti.

34

K á v é

a legfinomabb minőségben, eddig itt soha nem tapasztalt olcsó áron, tisztán kimérve kapható:

Cuba különös fin. kgrként f. l.	80
Ceylon finom	l. 60
Portorico I. rendű	l. 40
Salvadore	l. 20
Pörkölt finom keverék	l. 80

5 kiló vételénél 10 fill. engedmény.

Tiszta, fin. minőségért szavatolok.

Tisztelettel

Imrik József

Mindenféle nyomdai munkákat, különösen mindennemű

meghívókat,

eljegyzési és

esküvői jelentéseket

és névjegyeket

a legszebb kivitelben s a legolcsóbb árért készít

id. Imrik József
nyomdatulajdonos.

Egy jó házból való fiu nyomdásztanulónak felvétetik.